



De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Bauone confessore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

corrigitur: nec quisquam hæc vel loqui audeat, si conscientia torquente, reum se esse cognouerit, quod ibi sacramentum præsumat exoluere.

VITA SANCTI BAVONIS EGREGII
CONFESSORIS, AVTHORE THEODORICO
Abbate S. Trudonis.

PRAEFATIO AVTHORIS.

Postquam Dominus & Saluator noster vineam, quam de Agypto Psal. 79.
in manu valida & brachio extento transtulit, secus arborem viuifi-
cæ Crucis transplantauit, virgaque petra percussa, hoc est, lancea
latere Crucifixi Domini perforato, sanguine martyrij & aqua bap-
tismi eam irrigauit: radices plantatæ terrâ impleuerunt, extensis
vsque ad mare palmitibus, & vsque ad flumen propaginibus. Quo-
rum foliū viride non defluet, & in tempore siccitatis non arefcet:
fructus verò non deficiet: quia secus decursus aquarum plantaræ, irrigantur fonte
salutari, in vitam æternam saliente. Hac summi patrisfamiliæ vinea longè lateque
diffusa, cum operuisset montes vmbra eius, & arbuſta eius cedros Dei, nec vllus iam
terrarum angulus esset, qui non sub vmbra Domini requiescere festinaret, Perses cum
Scytha, & pellitorum turba populorum stridentia & anhelantia verba in dulce Cru-
cis fregerunt melos. Præterea quotquot prædestinati erant vitæ æternæ, vt boni pal-
mites creuere & fructificauere. Ex hac igitur sua vinea omnipotens Deus vnum ele-
ctum suum palmitem ad nos vsq; extendit, qui scilicet tanto vernat flore, tanto fructu
exuberat, vt credatur de corpore vitis illius esse, qui dicit: Ego sum vitis vera: vos Iohan. 15.
palmites. nec dubitetur ad illam verè repromissionis terram pertinere, cuius botrum
à duobus viris veſte portatum, vetus commemorat historia. Cuius felicem extensio- Num. 13.
nem & fructum, perfectis etiam viris desiderabilem, de quo securè canimus, Vineæ Cant. 2.
florentes odorem dederunt: quoddam quasi speculum oculis vestris proponimus,
vt cum in vmbra eius requieueritis, in speculo quoque internam vestram faciem ad-
spiciatis, pulchritudinem imitemini, & vt vberius dicam, perfecti perfecto confor-
memini: dumque dulcem eius odorem hauritis, ipsi quoque Christi bonus odor futu-
ri, in supernam contemplationem animum extendatis. Etenim ad veram beatitu-
dinem anhelanti, cui non sufficiat in exemplū beatus athleta Dei Bauo, qui lenocinia S. Bauo spe-
malè blandientis mundi tam constanti calcavit animo, vt nudus credatur euolasse de culum &
seculo? Habet in eo miles, quod imitetur: monachus, quod veneretur: habet certè exemplar
Christianus omnis normam, quæ sequatur: qui eo minus inter quotidiana certamina multarum
mente trepidabunt, si beati viri triumphum præ oculis semper habuerint positum. virtutum.
Nunc quia inter Grammaticos rudis miles militare ingredior, Grammaticæ in primis
excusatum me volo: argumētosam scilicet loquacitatem & verborum nodositatem
nè requiratis: quia & nemus in templo Domini plantari prohibetur, & ego nihil me Deut. 16.
iudicauit in vobis scire, nisi Christum Iesum, & hunc Crucifixum. Incongruum verò
putaui, vt descripturus militem Dei, regulis vincirer Donati, aut Aristotelicis vt pa-
rèrem argumentis: quia & argumentum seculare perijt, vbi virgo Deum peperit: &
stultitia est apud Deum, sapientia huius mundi. Vndè in Euangelio pusillus Zachæus 1. Cor. 3.
visurus Dominum, sycomorum, quæ ficus fatua dicitur, ascendit: quia qui mundi Luc. 19.
stultitiam eligunt humiliter, ipsam Dei sapientiam cōtemplantur subtiliter: tuncque
prudenter sycomorum ascendimus, si ad eam, quæ diuinitus præcipitur, stultitiam
adspiramus. Sed quia stultum est ante historiam effluere, obtreſtantium, quos nullos
futuros non putamus, meras nanius & caninam facundiã non curamus magnoperè:
aduersus quos nos facile tuebuntur & fratrum, quorum me, vt hæc auerem, coëgit
imperiosa authoritas, & semper imperterrita obediens charitas. Nam quia plumbi
fistula sæpè vsibus hominum aquæ ministrat fluentia, non ab re visum est eis, si relin-
quentes alijs argenteum cloquium, ipsi de plumbo nostro biberent, præsertim cum Exod. 28.
& Moyſi lethro aliquid vile locutus sit.

HISTO-

Octobris 1.
Cap. 1.
Genus S.
Bauonis.

Hic videtur
locus esse
mendosus.
* Alij Agi-
lulfum vo-
cant.

Vxorē du-
cit.

Aglethru-
dis filia S.
Bauonis.

Cap. 2.
Virtutes S.
Bauonis in
coniugio.

* Aliās Agle-
thrudis

Cap. 3.
Obit eius
coniunx.

Pfal. 41.
1. Tim. 6.

Matth. 19.

Cap. 4.

Gādam, id
est, Ganda-
num.
for. * Lifam



LORIOSVS Dei athleta Allouinus, cognomento Bauo, ante secularia tempora præelectus & prædestinatus à Deo, Francorum principū genus, & Aufrasiarum Ducum hæres, in Gallia Belgica pago Hasbanienfi, loco haud obscuro natus & altus est, Pelagio, qui beatū Gregorium præcessit, vniuersalem Pontificatum administrante, Iustino minore in sceptris agente, Franciæ monarchiam Clodoueo (fortè Clotario) gubernante. Pater eius * Eilolphus, mater Adelthrudis dicta est: religionis tam casti amatores, ita continenter limen ecclesiæ calcantes, vt exemplum vetus de Abraham & Sara putares. Ingenti nobilitate, clara domo, ampla possessione ditati, solas diuitias aestimauere cultum Dei. Tali igitur stirpe generatus cum adoleuisset vir Dei Allouinus, vxorem ducit nobilissimis aequè ortam natalibus, filiam videlicet Adilionis, per idem tempus famosi Comitis. Decursu temporis filia eis nascitur Aglethrudis, & ipsa à Deo præelecta, & virginitatis centesimo fructu, vt post patuit, remuneranda. Denique primo ætatis suæ tyrocinio inter ipsa crepundia, quæ qualis ve futura, quomodo victura, qua lege virginitatem suam esset conseruatura, Angelus Domini certa ei præscripsit regula. Nec defuit prudenti adolescentulæ omnipotentis dextera, quæ membra animaret iuuenilia, & eleuaret ad summæ perfectionis fastigia intantum, vt in principio conuersationis nouellæ ipsis quoque parentibus propositum fieret imitabile.

Cœpit exhinc beatus Bauo animum ad superna inflectere, mundi deliciarum tædere, balteum militare rariùs cingere, circi frequentiam declinare, non scenæ spectaculo, non theatri luxuriæ locum dare, aduersus spiritalia nequitia, verbi Dei gladium sumere, iustitiam pro thorace indui, equitatem semper habere in manibus profecto inexpugnabili, leuiaque quotidiana peccata amarissimis lachrymis diluere, prioris vitæ pœnitere, ecclesiæ frequens adesse: semper de Deo studebat aliquid aut audire, aut interrogare: de virtute in virtutem ascensiones in corde disponere, ieiunia cum fructu elemosynarum frequentare, sic vnicuique virtuti, acsi ceteras non haberet, egregjè studere. Animo sic florenti mundus & omnis gloria eius aruerat, domus ingens, ampla possessio penitus viluërat. Iam stiuam aratri teneret, iamque libero gressu ad Antoniorum & Macariorum eremum euaderet, nisi cura coniugis & parux * Adelthrudis, pedem eius retineret. Viuebat tamen monachum laicus, & inter officiosam populi multitudinem nunquam eum deserbat illa, quam animo conceperat, solitaria eremus.

Interea coniunx, quæ & ipsa viriliter in mandatis Domini militabat, decursu vitæ præsentis stadio, de habitatione tenebrosi Cedar ad brauium supernæ remunerationis asciscitur, & nè malitia muraret mentem eius, de præsentis seculo nequam eripitur. Cuius funus viduus maritus ita ægrè profecutus est, vt propè ipse moreretur: ita se conuertit ad Dominum, vt eius mortem optasse videretur. Tum verò, afflante spiritu sancto, nauigium maris huius seculi totis velis ingressus, quod diu animo deliberarat, præsentialiter exercere non cessat, secunda recusans matrimonia: vt eum intelligeres non diu voluisse seruire officio coniugali: quod nunquam assumpisset, nisi causa procreanda sobolis. Magno quasi expletus onere, totum se ad Dei cultum conuertere, nihil præter cælum cogitare, & quasi se relictum gemens, frequenter in suo corde clamare: Quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? Illudque Apostolicum intrà se reuoluens: Qui volunt diuites fieri, incidunt in tentationes & laqueum diaboli: quicquid donatini Regum largitio contulerat, in stipem pauperum transferbat, dans exemplum, quomodo camelus intrare possit in foramen acūs: quomodo animal tortuosum, deposita gibbi sarcina, assumat sibi pennas columbæ, & requiescat in ramis arboris, quæ de sinapis semente succreuit.

Ea tempestate beatus Amandus, vir Apostolicus, & totus ex virtutibus factus, florebat: qui non veritus pro nomine Iesu contumelias pati, quò ampliùs gentilium audiuit debacchari furorem, Gandam accessit, castrum scilicet super duo flumina, Scaldem & * Legiam constitutum, ipsaque sua nota antiquitate id temporis celebre & famosum. Genus hominum eo superstitiosius, quo animo ferocius: eoque inficium

suæ

suæ in Christo redemptionis, quo hætenus ignarum Christianæ religionis. Tradunt hunc locum Caium Cæsarem, Gallia diurno bello domita, condidisse, & ex nomine suo, Gandam nomen ei indidisse. Nam cum in citeriorem Hyberniã, quæ nunc Anglia nuncupatur, arma pararet, illic putavit hyemandum, vel propter sitis opportunitatem, aqua videlicet ac pabulo exercitui satis superque habilem: vel propter maris breuissimum transitum in insulam, sex non amplius milliarijs distantem. Volunt autem alij nihilominus & Ermenricum Regem, quem sedecim Arctoïæ gentes perdomuisse Iordanis Chronographus commemorat, illuc quoque aduenisse, ibique regnasse. Quid horum dicatur verius, dicentium arbitrio relinquamus. Nos verò antiquitatem loci ex eo rectè colligimus, quòd pleraque vidimus ibi reperta indicia, vt ^{Ferrea calceamenta diuersi sexus & aratris.} potè muri & vasculorum cæsti lateris. Præterea, quod mirum forsitan legenti videbitur, ferrea diuersi sexus & aratris calceamenta, multaque id genus, quæ nos facile in asensum antiquitatis cogunt.

Huc respectu omnia miserantis Dei vir sanctus cum venisset, & locum, in quo totius penè orbis dæmonia quasi in sentinam confluxerant, verbo veritatis expugnaret, parum se videns proficere, (Nam & publicè contumelia affectus & proturbatus est) cum iam manus eius essent graues, sanctum Papam Martinum adiit, multaque de infructuoso in infructuosam gentem suo labore cōquestu, iterum ab eo in opus Euangelij animatur, datis ei suppetias venerabili Archipresbytero Landoaldo & Amantio Diacono. Emenis igitur Alpibus, Galliam ingressi sunt: cumque videret Amandus messem quidem multam, operarios verò paucos, Landoaldum Traiecti reliquit, vbi ^{Traiectum, ad Mosam, dicit.} & per nouem annos vices Pontificis (Nam Iohannes Episcopus nuperrimè obiit) administravit, vsque ad tempus S. Remacli.

Ipse verò tota spiritum sanctum mente concipiens, Gandam rursus aggreditur, ^{Cap. 6.} egressa autoritate à Rege Dagoberto & Aichario Nouiomensium Episcopo, vt qui nollet fidei consentire, cogeretur. Nec defuit cerranti militi suo omnipotentis Dei dextera, quæ tetigit gentium corda, & assumpsit in partem hæreditatis suæ plebem ^{Gandauen-} diu fanatico illulam errore. Tandem baptizato populo, sanctæ Crucis erecto vexillo, ^{ses à sancto Amādo cōuertuntur.} ara Mercurij destruitur, luci succiduntur, fana omnia diruuntur, ecclesia erigitur, consummatur, & in honore beati Petri Apostoli solemniter consecratur. Sic plantata vinea Domini Sabaoth, Clericos in primis, monachos subinde, qui redderent fructum in tempore suo, induxit, & expostulata Episcopali autoritate, Papa etiam Martino in ipsum consulente, locum perpetua donauit libertate. Sed nè digressio, quam non inutiliter assumpsimus, onerosa fiat studiosis lectoribus, nunc ad plenariam beati Bauonis conuersionem styllum vertamus.

Igitur beati Amandi fama quodam quasi odore, odore, inquam, sicut agri pleni, ^{Cap. 7.} cui benedixit Dominus, longè lateque diffusa, sanctus Allouinus aporia seculari non vltra se sustinens retardari, certissimum animæ suæ capit consilium. Nihil cunctatus, longa viarum per dispendia Gandam aduenit, Amandū inuenit, prioris vitæ culpam ^{S. Bauo it Gandauum ad S. Amandum.} fatetur, de culpa pœnitentiam pollicetur. Consilium super anima sua require, eius magisterij vngue scabrosam vitam polire, postremò totum se illi ait velle dedere. Quem vir sanctus deuotè suscipiens, & velut inuentæ oui congaudens, Evangelicam statim ingreditur prædicationem, de contemptu mundi, de appetitu cæli, de tentatione diaboli, de consolatione Dei, & de omnibus, quæ pertinent ad summæ beatitudinis perfectionem, diligenter erudit nouellum adhuc tyrūculum, perfectum postea Christi militem futurum. Et quoniam antequàm incipias, consulto: at vbi consulueris, maturè opus est factu: ille statim velut campus Domini repletus vberitate, & collis accinctus exultatione, in valle animi portans granum frumenti, clamans & hymnum dicens, domum redit ex consulto magistri, & rursus accingitur in opus Dei. Facta solemniter donatione, omnes possessiones suas ad loca sanctorum ^{S. Bauo perfectè cōuertitur, omnibus suis derelictis.} contrahere: peculiare, quod nullum vel rarum ex priori erogatione remanserat, in vsu pauperum iterum contradere, nihil sibi ex omnibus referuare: postremò sibimetipsi abrenunciare, & crucem Christi lætis humeris portare. Laudent alij Pompeios, Metellos & Marios, triumphali largitione auram popularem venantes: mihi videtur pauper pro Christo Bauo plus laudandus, qui omnem gloriam suam habens abintus, in triumphato seculo præcones habuit sanctorum ecclesias, & mendicantium cateruulas. Quid enim hac virtute mirabilius? quid hac constantia robustius? virum nobilis familiæ & Senatorum genus, tam obfirmato animo pompam seculi & diuitias, in

- quibus totus educatus fuerat, calcasse, ut tum demum se assumaret verè diuitem, cum pro Christo assumpisset spontaneam paupertatem? Alij pecunias mittant, & de superfluis suis aera in Euangelicum corbanan projiciant: teste Veritate, nemo plus misit, quam qui de omnibus nihil sibi retinuit.
- Luc. 21.
Marc. 12.
Cap. 8.
Gen. 8.
A. S. Amando S. Bauo in Clerum afficitur, & rondetur.
Catalogus virtutum eius.
Marth. 5.
Pfal. 64.
Luc. 12.
Luc. 24.
* calatho,
Cap. 9.
Pfal. 67.
Ecclesi. 1.
Cap. 10.
- Omnibus ergò dispositis & prudenter ordinatis, columba Christi Bauo, assumpto ramo verè innocentia, & quasi relicto coruis seculari cadauere, ad suum spiritualement reuertitur Noë: & cuius pedes iam non habebant requiem in saeculo seculi, arce ostium petit sibi aperiri. Receptus digna cum reuerentia, & requisitus iterum super intentione sua, Clericum ait se velle viuere: ut semel alligatus sub iugo regule, pedem vterius non liceret retrahere, sed spontaneè assumptam necessitatem verteret in bene viuendi voluntatem. Gaudius S. Amandus, multa prius machinamenta diaboli prudenter prærendere, grauem esse ascensum, quem vellet arripere, de casu timere: inceptum quidem facilem, finem verò prædicabat esse difficilem. Vbi videt eum nihil cunctari, sed ad omnia sustinenda paratissimi esse animi, gratias agens Deo, (qui quos prædestinavit à principio, hos etiam elegit in nouissimo) quasi charissimum amplexatus filium, inducit in Dominici scholam seruitij, quam primam omnium constat eum rexisse in ecclesia Gandensi. Ibi ante aram beati Petri Apostoli militiam Christi professum, barba & capillo tonsus assumit in Clericatu, & plantat in domo Domini cedrum Libani, redolentem sanctarum virtutum odore inestimabili, & crescentem robore imputribili. Denique statim ut ingressus est sanctitatis viam, firmis gressibus ire in magistri sententiam, & quasi nauim corporis optato iam collocasset in litore, omnium bonorum, quas olim collegerat, merces exponere, humilitatem ostendere, patientiam exercere, charitatis latum mandatum ex præcepto Dei extendere vsq; ad inimicum: solus ipse omnibus seruire, gloriam virtute superare, & ab his diligere, quos videbatur præcedere. Creber in oratione, iugis in legis Dei meditatione, paratus omnipotenti de reddenda ratione: ut ex diuersis virtutibus vnum hominem compactum putares. Nec facile docebat, quod non didicerat: sed quocumque diuini factor germinis ibat Amandus, illuc studens subsequi, & indiuisibiliter adherens magistri lateri, ardebat sanctæ prædicationis adipè repleti. Et quia flumen Dei repletum est aquis, cum spiritu sancti gratia riuos eius inebriaret, ac multiplicaret genimina, in stillicidijs tanti magistri latebatur germinans cor discipuli, & pinguescebant speciosa deserti ad germinandum germen Domini. Accendebatur planè in eo ignis ille Euangelicus, quem Iesus veniens in terram fidelium mittere, voluit vehementer ardere: quo repleti discipuli in via, dicebant secunda conscientia: Nonne cor nostrum ardens erat in nobis? Quoties verò lassos artus & confecta ieiunijs membra modico sopore resciceret, nudo recubans in caspate, Christum estimabat secum iacere, castigans delicati corporis carnem, & redigens in spiritus seruitutem. Populares auras & peccatoris oleum, velut spiritum nequam, fugere: clauso etiam ostio labiorum, in cubiculo pectoris Deum patrem sine intermissione orare: nunquam à bono opere, semper intentum spiritus arcum, relaxare: quotidie diabolum in pugnam pronocare. Dicant alij, quod estimant: mihi videtur inter tot cruces positus athleta Dei Bauo, merito computandus in illo admirabili * catalogo, qui & lilio confessionis, & rosa decoratur martyrij.
- Etenim de virtute in virtutem proficiens, & nouum aliquid quotidie de Deo audire, videre & agere gestiens, ex consensu sui Amandi, loca sanctorum & vicinos cœnobitas iterum accingitur circuire, si forte contingeret aliquid ante inexpertum, vel intentatum inuestigare, ad quod agendum merito se animare deberet. Denique licet pro morum & conuersationis honestate iam requiesceret inter medios clericos penne columbæ deargentatæ, nihil tamen satis factum estimare, si quis quid boni posset agere, ad quod agendum ipse non valeret aspirare. Nam quia iuxta Salomonem, qui addit scientiam, addit dolorem: omne quod de scripturis sanctis percipiebat, dolor illi de retrò diebus erat, reputans omne illud tempus in vacuum se cucurrisse, quod sine pœnitentia sibi videbatur quasi perdidisse. Tum verò pellem carnis extendere in ligno tympani, quotidiana Deo hostia fieri, & velut apis magni ingenij, virtutum flores vndecumque colligere, & in alucrio melliti cordis comportare. Nulli eorum, quos aiunt anachoretas, inferior cum esset, eremum ceu paradysum Dei concupiscere: illos solummodo reputans cum Deo habitare, quibus contigisset hominum frequentiam declinare.
- Capta igitur temporis & loci opportunitate, saltum, quem Beilam nuncupant, ingressus

gressus est: vbi repente in remotiori deuexa vallis latere annosa fagus oculis eius offertur, cuius concauitatis pedum non minus sex spatiosa altitudo, in modum fornicis camerata, & quæ hominem erectum posset in aluo sustinere. Hoc quasi habitaculum ab Angelis Dei sibi reputans præparatum, ingreditur tanta cum iucunditate, velut si totius orbis delicias angusto secum clausisset in pariete. Per aliquot dies occultus, latere non potuit, & cum à populo frequentaretur, infelicem esse se iudicans, nocturno silentio iterum loco cedit. Est vsque hodiè eandem miræ magnitudinis fagum videre, quæ in æternam huius sancti Dei memoriam adhuc continet in se antiquum altare, vbi & presbyter parochiæ frequenter ecclesiam euocat, & communicat. Nec desistit arbor contra morem, tam annosa, adhuc florere & germinare, in qua latuit flos ille, de quo dicitur: *Florate flores quasi lilium. Quorum florum amoenitate delectata, in Epithalamio suo loquitur sancta Ecclesia: Fulcite me floribus, stipate me malis: quia amore langueo.*

Intra arborem sese includit S. Bayo.

Ecc. 39.
Cant. 2.

Igitur inde digressus, longa rursus per dispendia aliam requirit eremum athleta Dei Allouinus, Medmedung nomine, à sua Ganda distantem duorum tantummodò milliariorum itinere. Locus in densissimum nemus syluescens, vasta & penè inaccessiblei palude distentus, pomorum quoquè quæ gignit saltus, & nucum ferax, præterea amnis leni murmure præterfluens, facile habitationem suadent. Ingreditur cum sarculo, humum sarrit, cellulam permodicam erigit, & in ea se quasi sepelit. Cibos saltus ministrabat, amnis potum. Vestimenta ipse detulerat secum, fagum & cilicium, quæ non frigus arcerent, sed nuditatem prohiberent: non mollitiem suaderent, sed carnem domarent. Sic aliquandiu ignotus cum mansisset, iterumque fama vulgante vterius posse latere desperaret, comperto quòd beatus Amandus monachos in Gandensi ecclesia substituisset, & venerabilem virum Florebertum in Abbatem ordinasset: (Nam quia ipse incumbere prædicationi, necesse visum fuit constituere, qui prouideret nouellæ adhuc plantationi) tum verò magno se æstimans quasi donatum munere, ad locum professionis suæ statuit redire, ibique qui supererat, reliquum vitæ cursum percurrere.

Cap. 11.

Viuir in loco solitario.
Cibus & vestes eius.

Reuersus itaque, quasi Angelus Dei, vt verè erat, recipitur: receptus, hospitio inducitur: inductus honoratur, nec vllum antè habuere gaudiū capitalius, quàm quòd talis vir in contubernio eorum est receptus. Dehinc Abbatem in colloquiū euocat, reditū sibi causam explicat: familiarem sibi fieri cellulam ad commanendum petit & impetrat. Quis enim non modò monachorū, sed & Clericorum, Bauonis non desideraret contubernium? Viua vox, manus liberalis, vultus grauis, humilitas inæstimabilis, iucunditas irreprehensibilis, & nescio quæ extra hominem hominis habitudo, desiderabilem eum fecerat omnibènè viuenti in Domino. Cum autem siue ex amicitia familiari, siue ex regulæ præcepto obtemperanter fratres accingerentur in ædificanda cellula viri Dei, ad declarandum electi sui meritum, omnipotens virtus tale ostendit miraculum. Laica persona Artinus, sabulum & lapides plaustro aduehens, latratu canum impediatur. Cumque grauius vrgeretur, & longiori mora teneretur, ore procaci murmurare, & nescio cuius susurrij maledicta in sanctum virum euomere: permixtus diabolus, qui dolebat sana dirui, & ecclesias Sanctorum erigi, hominem vehiculo proturbatum, mole desuper ponderis & iumentorum incursum relinquit mortuum. Euocatus populus, cadauer conclamatum nauis imponunt non sine miseratione: & in domum suam perducto, aliud nil erat, quod cogitarent, nisi de sepulcro.

Cap. 12.

Redit ad monasteriū suum.

Doler diabolus sua sana dirui.

Vbi id Bauoni nunciatum est, tum verò dolere, tristari, & ingemiscere, & velut si in sanguine virorum fortium, ad hauriendā aquam de cisterna Bethleemica misisset, reatum suum accusare, sibi defuncti sanguinem imputare: & totis ad Deum conuersus visceribus, Eia, ait, Domine, cur recepturus animam eius, celasti me? Iubet dehinc cadauer ad se inferri, & clauso ostio, cæteros amoueri, ipse solus super exanimem extendi: & accenso igne spiritus sancti in cordis altari, lachrymarum ligna vberim subijcere, seipsum in holocaustum imponere, & adipes pacificorum Deo adolere: appendens scilicet thymiama orationis in auro preciosa fidei, qua sciebat omnia possibilis credēti. Vix trium horarum spatium intercesserat, orationem necdum terminauerat, cum mors legem pati coacta, restituit quem rapuerat, Artinus surgit, & ambulat. Fit strepitus populi: omnis ætas, omnis sexus concutitur nouitate miraculi, & in ore omnium sonat laus Dei. Mirum spectaculum, & ad roborandos nascen-

Cap. 13.

2. Reg. 23.

Marc. 9.

Excitat mortuum precibus suis.

- tis Ecclesiae filios congruum: qui in huius resurrectione speciali, cogebantur non
 habitare de sua & omnium resurrectione generali. Erat etiam in sancto viro prædica-
 bile illud intueri, quod cum in eius laudē omnis vox, omnis lingua consonaret, tanta
 se abiecit humilitate, vt resuscitati statum, suum reputaret casum, si vel leuis ventus
 auræ popularis intraret ad tangendā radicē humilitatis. Cuius enim mentem, cuius
 animam ad tam mirificæ virtutis insigne non concuteret turbo fauorabilis procel-
 læ, nisi qui domum suam constitueret in fundamento petra? Petra autem erat Chri-
 stus. In cuius summo cacumine cum quiesceret vir sanctus, firma niti radice, nihil
 de se præsumere: totum quod erat, eius gratiæ attribuere: & cum exaltaretur extra
 se, in se tamen humiliari vsquequaque. Qui merita sanctorum ponderant ex virtute
 miraculorum, vel istius æstimatione miraculi concedant nostrum Bauonem sanctis
 omnibus iure comparari: in prophetis Eliæ parem, Eliseo æqualem: in Apostolis Pe-
 tro non inferiorem, Iohanne concedant non minorem, quem iure sanctis omnibus
 in vnus resurrectione mortui comparandum æstimamus. Illi plures suscitauerunt,
 iste vnum. Ipsi, quod illius factis cogebat necessitas: iste, quod huius temporis expe-
 tebat humilitas. Etenim si ad hominis respicimus meritum, & qui plantat, & qui ri-
 gat, nihil sunt absque eo, qui dat Deus incrementum. Rursus, si miracula velimus de
 numero pensare, poterat vtrique multorum cadauera orando suscitare, qui innume-
 ras vsque hodiè animas, pondere peccatorum mortuas, & quadruidano in fœtore se-
 pulas, amoto desperationis lapide, non cessat viuificare, & auctori suo sanctis præci-
 bus reassignare. Nam quid à Deo obtinere non posset, qui verum spiritus sancti ha-
 bitaculum factus fuerat? Quid patrem non exoraret, qui carne superata, deus ipse in
 adoptionem filiorum Dei transierat, dicente Psalmista, Ego dixi: Dij estis, & filij ex-
 celsi omnes?
- Ad alia vt transeamus: quadam die habitaculo egressum, obuium contigit habe-
 re seruulum, quem aliquando neglecta re familiari, causa supplicij ad nundinas vena-
 lem iusserat exponi. Quem vt vidit, ac si ipsum Christum in mortem vendidisset, ama-
 rissimas lachrymas fundere, raptò cursu & fiducia, pedibus eius se prosternere, fateri
 culpam, excusare ignorantiam, & petere veniam: illudque cogitans, sanguine san-
 guinem lauare, forpicem & flagellum in manibus eius ponere, vt vindicaret in vendi-
 torem Christiani sanguinis, sacris verbis obsecrare. Seruus econtrà recusare, pecca-
 tum ex corde, quod in se erat, condonare, libenter ei nunquam seruiturum sponde-
 re in contumeliam sui quondam & adhuc domini, nec id vnquam aiebat sibi posse
 persuaderi. Ille verò, (vt qui nunquam cessaret desiderare passionibus Christi com-
 municare) non desistere, dum mira eloquentia expugnaret nolentis animum, & co-
 geret magis, quam peteret, in suum supplicium. Quid multa? Vincitur manus, liga-
 tur pedes, totum corpus in sublime leuatur, pœna crudelissima afficitur, & quasi in
 pilam, cum nil nisi Deo gratias ageret, contunditur: postremò in morem latronum
 totum caput detondetur. Hæc tua sunt, Iesu bone, opera: hic tuus est ignitus
 amor, quo ardentes omnes electi tui, ipsam quamuis raram peccatorum rubigi-
 nem decoquant fornace tribulationis, aurum mundum futuri in die tremendæ ex-
 aminationis. Tunc in libro dexteræ tuæ inuenietur Carmen & Væ: Carmen vide-
 licet electorum, qui triumphato seculo, laudabunt viuentem in secula seculorum:
 Væ miserorum, quorum mors in mortem pessima, quorum quotidianum & omni
 massa ferrea grauius peccatum ne vna quidem abluit lachrymula, nec vna extinguit
 fructuosa eleemosyna, nedum spontanea pro Christo supplicia. Itaque in huius no-
 stræ infirmitatis consideratione libet cum Apostolo exclamare: Infelix ego homo,
 quis me liberabit de corpore mortis huius? Et quia imperfectum nostrum viderunt
 oculi tui, Domine, dicamus quod sequitur ex consolatione: Gratia Dei per Iesum
 Christum.
- Tandem gloriosus Dei athleta Allouinus de hoc suo eculeo depositus, confra-
 cta & excruciatà membra iubet recipi in illa sua nobili noua cellula, quæ in fundatio-
 nis suæ principio honorata est reuiuificati hominis miraculo, & in consummatione
 venerabili & verè prædicabili supplicio. Dehinc paulisper spiritum cum recepisset,
 quasi necdum ad purum argenti sui scoriā excoxisset, nihil que satisfactum sperans:
 adhuc iubet admoueri neruum, quem vulgò appellant cippum, & in eo venerabi-
 les illos pedes arctari: qui in Sion specula constituti, superni regni pacem euangeli-
 zare poterant in populo Dei. Quid de huius sancti viri factis alij æstiment, ignoro:
 ego

1. Cor. 10.

Humilitas
eius quâta.

1. Cor. 3.

Psalm. 31.

Cap. 14.

Ecce mirā
penitenti-
am ob ven-
ditum olim
seruum no-
xium.O immen-
sam chari-
tatis vim.

Ezech. 2.

Psalm. 33.

Rom. 7.

Cap. 15.

Cippo vult
constringi
pedes tuos.

ego plùs stupeo Bauonem libenter vapulantem, quàm mortuum viuificantem: plùs admiror spontè cippo constrictum, quàm totius populi fauore celebratum. Itaque quatuor ferè menses in hoc retrusus carcerali agone, cum quotidie penè moreretur, pœnam pro delicijs habebat, fessa licèt lingula nunquàm laudem Dei tacebat. Nimirum sanctissimi corpusculi lutum, igne desupèr spiritus sancti in testam induruerat. Ideoque mirum in modū cum cruciaretur, fortior fiebat, vt putares eum cum Apostolo dicere: *Quandò enim infirmor, tunc fortior sum & potens. consideransque quo cursu felicitas euolet, quæ ante humanos oculos quasi permanens pollet, com- plebat eas, quæ deerant, passiones Christi in carne sua: vulneratusque mentem ma- terna charitate, æstuabat desiderio contemplationis supernæ.*

Accersito dehinc sancto pontifice Amando, & venerabili Abbate Florebeto, non modò pedum, sed & totius macerati corpusculi integram reclusionem obse- rat, & vix aliquandò impetrat. Arctam specum medio domùs æquore ad capacita- tem erecti hominis effoderat, quæ introgressum non nisi stantem sustineret, & quasi Crucifixi corporis suspensum vultum in neutram partem deflecti permetteret. Eam orationis crucem sibi preparauerat: in ea inter canonicas horas suspendi magis, quàm stare elegerat. Nec facile labor, licèt difficilimus, dissuaderi: quia menti to- tum iam seculum in Christo triumphanti, nil poterat laboriosum videri. Data die euocato Clero & populo, cum Crucibus & thymiamaterijs, vniuersoque ecclesiasti- co apparatu ad reclusionis cellulam conuenitur, & sancti Pontificis manibus hostia Christi Bauo, teste Ecclesia, sepelitur magis, quàm recluditur, quinto Idus Nouem- bris, qui erat annus sexcentessimus vicesimus nonus Dominicæ incarnationis. Sepeli- tur, inquam, seculo, viuis Deo: cui quia indefinenter adhæserat, vitam certè suam fursum absconderat.

Reclusus ergò non sine lachrymis & multorū admiratione, qui viderent in confe- cto & penè carioso corpusculo tantum vigoris inesse: tum verò demum in summa quietis portum reputans se constituisse suum nauigium, tanto ad authorem suum sus- pirare acrius, quanto licebat remoto securius. Iuxta magnum Oratorem, vereor nè officium putetur ambitio: & quod illius exemplo facimus, qui ait, *Laudate Domi- num in sanctis eius: appetitu gloriæ videamur facere, nec rerum veritatem, sed offi- ciosam verborum insinuationem.* Animaduerte, quæso, prudens lector, in milite Re- gem laudari, & in sanctis Deum honorari: & quia cum sit bonum, Regis secretum ce- lare: gloriam tamen Dei honorificum est annunciare. Verum qui nos calumniabi- tur verba quasi multiplicare, patet liquidò, quàm non erubescat electis Dei deroga- re: quibus tanto fuit facilius, non modò carnem domare, sed penitus expugnatam, in virum perfectum mutare, quanto incorporatiùs vnum facti erant cum omnipo- tente, qui genus mortalitatis Adæ veniens in filiationem Dei formare, dicebat: *San- cti estote, quia ego sanctus sum.* &: *Confidite, quia ego vici mundum.* Quicquid di- xero, certè minus est. nam etsi omnia corporis mei membra lingua essent, nil vtique dignum de hoc inuidiosissimo Dei athleta pronunciarent. Cuius cibus, panis infer- mentatus, * medietatem cinis: potus, aqua non nisi ad mensuram sumpta. Vigiliæ semper vsque ad defectionem: somnus vix pertingebat vsque ad refectionem, vt ma- gis eum aliquid meditari, quàm dormire putares. Lectisternia, humus & cinis insper- sus. dicebat enim, Christianū non debere in delicijs iacere, cuius gloria scœnum, cuius finis quotidie festinaret in cineris interitum. Defesso capiti lapis orarium: tegumen- tum erat illud sanctissimum cilicium. Continentia talis, vt pene mēsuram excederet: patientia talis, quæ nunquàm tribulationibus cederet, sciens illud Esaiæ: *Qui ab lacta- ti estis à lacte, qui abstracti ab vberè, tribulationem super tribulationem expectate, spem super spem.* Habensque thesaurum in vase fictili, donèc mortale hoc indueret immortalitatem, & corruptiuum hoc vestiretur incorruptionem: nunquàm de su- perueniente carnis molestia dolere, sed semper ad sperandum in Deum se animare, dicens spiritui: *Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi.* Lachrymas tam largo fonte fundere, vt putares in eo completū illud Psalmistæ: *Lauabo per singulas noctes lectum meum: lachrymis meis stratū meum rigabo. Velut adeps à carne separatus, & charitati incorporatus, optimam hanc hominū sibi iniunxerat prouinciam, discor- dantes in pacem conciliare: pace Deum videri, pace ad cœlestia, prædicans, transiri: sal terræ cum esset, infatuatorum stultitiam defricare, animorum quotidie putredi- nes resicare, & pœnitentiæ medicamento non cessabat curare. Confluebat autem*

ad eum tota penè vicinia, nobilis & ignotus, mixtum gènus, integros dies & noctes excubabant pro foribus. Nunquam sine egeno mensula: nunquam sine hospite fuit eius cellula. Præter ea, quæ extrinsecus erant instantia, quotidiana eius sollicitudo omnium ecclesiarum: super quas ita inuigilauit, ita se afficiebat, tanquam si solus ipse pro eis debitor esset respondere. Quo autem dolente non doluit? quo frigente non aluit? quo patiente non pertulit? quo egente non eguit? Breui vt concludam sermone: cum omni fortuna prælium conseruit nimis acre: tristis nè opprimeret, aut iucunda nè corrumpere. Infrà non substitit, vltra non est processus: medium firmis occupauit viribus. Verè felix, verè dignissimum omnipotentis Dei domicilium, tot tantisque virtutum odoramentis repletum.

Cap. 18. Qui cum supremi operis iam teneret fastigium, & quod perfectis viris posset sufficere, in diuinæ scalæ ascendisset gradum: quasi nil coepisset, aliud exquirat tormentum, tantum scilicet prædicabile, quantum nouum & mirabile. Lapidem iubet deferri, quem manibus libratum cum non sufficeret ei, quod volebat, ponderi, alterum pro eo, diuorum qui esset hominum onus, præcepit importari. Hunc inter frequentes genuflexiones & perpetuas preces brachijs tenebat, & eo non modò se lassabat, sed penè mortificabat. Nec poterat tamen in lapidis onere sancta manus deficere, quam sustinebat lapis angularis, qui facit ytraque vnum. Tum verò si quis obijceret, cur seipsum adeò excrucietur, non bonam esse virtutem, quæ modum excederet: prudenter respondebat, Non sunt condignæ passiones huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis. Audenter dico: qui se ita quotidiano afficiebat martyrio, si Deciana aut Diocletiani habuisset tempora, spontè omnia præuenisset tormenta: non rōgos, non eculeum, non certè bestias refugisset, aut gladium. Nec carebit gloria martyris, qui in confessione deitatis aëreas potestates fortiter debellauit, & scuro protectus iustitiæ, imperterritum latus opposuit monstis spiritualis nequitiae. Quas autem cruces non pertulit, quos ignes non pertransiit, cuius tota vita super terram militia fuit? Quam ita exercuit, vt cum quotidie moreretur, fiducialiter tamen ad Deum diceret: Proba me Domine, & tenta me, vcrenes meos & cor meum.

Rom. 8.

Psal. 25.

Cap. 19.

Inferat eū
tererrimus
cacodemō.

Psal. 17.

Aliz dæmo-
num præli-
gia.
Zach. 3.

Luc. 9.

Luc. 10.

Cap. 20.

Psal. 36.

Psal. 26.

Nec defuit tentatio, quam statim in ipso principio viriliter debellauit & vicit in Domino. Nam tortuosus ille serpens, cuius sunt mille mæandri, videns & ingemiscens de se triumphari, bona Dei permissione, sed mala sua fretus voluntate, animatur iam senem & emeritum Christi militem in pugnam euocare. Cellulam quasi quidam turbo aggreditur, furores iaculatur, stygios minatur ignes. Ille nihil moueri, nihil penitus terri, scutum veritatis opponere. Nam diaboli nihil dubitabat hanc esse technam. Pedem in publicum exponere si liceret, aut spiritum homo adhuc tenere si posset, incunctanter exiret, duellum prior ipse moueret, ac manum consereret. tanta mentis constantia, tanta erat eius ad Deum fiducia. Aiebat autem: Dominus mihi adiutor: non timebo quid faciat callidus persecutor. Ad hanc vocem turbo ille cum cessisset, rursus exercitus iniquitatis adest: modò canis, modò lupus: iterum leo vel vrsus, totum postremò diabolus, serpentinos pariter & ferales agebat motus. Bano intus filium iniquitatis irridere, & grandi cum fiducia subsannando dicere: Incepit in te Deus, satan, & increpet in te, qui elegit Hierusalem. Nec mora: legio euauit, nec vltra ciuitatem in monte positam impugnare ausa fuit. Tua sunt hæc, Christe, opera, tua virtus & magnalia: cuius viæ iustitia, & veritas omnia eloquia. Hæc tua est fidelis illa promissio, quam in nascentis Ecclesiæ primordio Apostolis, & per Apostolos omnibus militiam tuam professis donatuum insigne dedisti: languores scilicet in nomine tuo vt curarent, & dæmonia inperterrito pede calcarent. Quis autem liberius caput diaboli conculcauit? quis impugnantem se filium iniquitatis fortius expugnauit? Nec tamen in eo gaudere, quòd spiritus nequam sibi subijcerentur: sed potius summa niti ope, vt nomen suum in cælis conseriberetur.

Haftenus per scopulos tribulationis & syrtes quotidiani martyrij oratio de milite Dei pernaugauerit: nunc secundis velis portus intrandus, & ad terram illam festinandum, de qua scriptum est: Iusti autè hereditabunt terram. &, Credo videre bona Domini in terra viuentium: quam sanctissimi agonis sui mercedem gloriosus Dei athleta Allouinus in perpetuam recepit hæreditatem. Ad quam possidendam cum videret iam imminere vocationem suam, incessanter se affligere, animamque fontem viuum

uiuum sitientem, & ad visionem conditoris sui infatigabili desiderio anhelantem, his verbis consolari quotidie: Expecta Dominum: viriliter age: confortare, & sustine Dominum. In hac exhortatione cum afflictu & penè exoscatu corpus modico indulset sopori, meruit dulcissima Dei bonitate consolari. Angelus enim in specie colubæ adfuit, & super filium notæ simplicitatis tam familiariter requieuit, vt videretur dicere: Super quem requiescam, nisi super humilem & trementem sermones Dei? Li-
 quefactu statim & penè perterritum amici pectus iterum blandè refouet, ac totam cellulam tanti miri odoris flagrantia replet, vt raptum se æstimans, paradisi delicijs interesse cogitaret, & quasi iam laborum securus, diceret: Ecce hæreditas Domini. P^{sal.} 126.
 Non mihi nunc per scripturarum prata ingenij ducendus est riuulus, quid innocentia, quid simplicitatis columba videatur habere: cur in ea spiritus sanctus super baptismum Christi legatur requieuisse: aut cur in ea Angelus electis Dei soleat apparere. Marth. 3.
 Diues est ad loquendum materia, & sanctoru scripturarū testimonijs abundè trita, de quarū fonte etsi minùs nobis suppeteret, possemus mutuare. Sed ad alia festinãri hoc solū sufficiat dixisse, meritò super eum in colūba Angelū venisse, qui colūbina plenus erat simplicitate: meritò illū odorē diuinū hausisse, qui secunda conscientia poterat dicere: Christi bonus odor sumus in omni loco. Cū verò recessisset visio, in se rediens, & vigilanti animo causam discutiens, velut si addidisset oleum flammæ, maiori adhuc sancti spiritus accendi amore: non dies, non noctes vacare, & deinceps in cælum clamare: Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est: habitauit cum habitantibus Cedar. P^{sal.} 119.

Subsequitur de thesauris Dei gloriosum miraculum, per quod qui desiderabat dissolui & cum Christo esse, clementer consolaretur: & qui hætenus studuerat lucernæ sanctitatis abscondere sub modio humilitatis, in tota summi Regis republica mirabiliter manifestaretur. Medio in centro sol æstuabat: populus qui cõuenerat, præsens intuebatur, cū ecce gloria Domini de loco sancto suo super iusti sui caput descendit, & in figura viuificæ Crucis militem suum illustrauit & coronauit. Cui ille rãta statim occurrit cum iucunditate, velut si non dubitans hoc suum verè corollariū esse, obuijs manibus illud videretur excipere & dicere: Mea hæc merces, mea est retributio. Crucifixo militauit: Crucis gloriam recognosco. Raram aut nullam cunctis retrò diebus visus admisisse lætitiã, omni deinceps proturbato mœrore, securus iam de sua remuneratione, quotidie gratulari & dicere: Me autem oportet gloriari in Cruce Domini nostri Iesu Christi. Iurè ergo in Crucis descensione est mirabiliter glorificatus, qui Crucifixi filij Dei militiam professus, cū triumphato iam seculo, diceret cum Apostolo, Mihi mundus crucifixus est, & ego mundo: meruit audire à Domino: Gaude & exulta Bauo, quia merces tua copiosa est in cælo. Galat. 6.

Festinat interim tempus, quò palme Dominicæ putationis purgaretur, & flos, qui apparuerat, ad componendum summi capitis sertum colligeretur: cū ecce gloriosus Dei athleta lectum ægritudinis incidit, quam tamen longè antè præuidit & prædixit. Ingrauescebat sensim languor, & purpuream paradisi violam Austro flante gelidus repercutiebat pallor: orare tamen, & lassò anhelitu dura inter suspiria non ætati, non parere infirmitati: Monachos & plebem, quæ frequens aderat, calligato sermone hortari: lætus ipse cæteros super se plorantes consolari. Intelligeres eum non emori, sed migrare, & quasi præsentem Christum intueretur, dissolui desiderare. Familiarem habebat Dominum, Thurholtensis ecclesiæ presbyterum. Quem cū desideraret ad colloquendum, non facillè potuit haberi. Iter prolixum, vasta solitudo, nemus densissimum, non facillè præstabant transitum. Vocatur famulus, & ad requirendum eum festinare iussus, imperium non recusat, & incipit velle ire, quò nesciebat. Nihil cunctanti, sed de magistri fide præsumenti, ad est derepentè Angelus Domini, iter ostendit, ipse comitatur, Turholt vsque deducit, & exposito negotio, presbyterum assumit & recomitatur. Hunc vir Domini inter loquendum secretum habuit, curam funeris sui vt haberet, iniunxit, eius postremum officio communicauit. Felix presbyterium, felix homo ille, cuius manus preciosissimam Dei margaritam meruerunt attingere. Turholt p. pe Brugas in Flandria. Nota rem miram.

Et iã securis diuinæ vocationis ad moueri ad radicē sanctissimæ arboris, cū ecce manibus & toto corpore in cælū extēsis, cõcuius suos recognoscit Angelos, eorūque dulci delectatus præsentia, Vale, ait, seruatorū Dei Ecclesia: Christus ad est: egredere in occursum eius anima mea. In hæc verba, spiritum de huius facis iuro cū efflasset, præsentem cernēs Angelos, feliciter expirat animã.

monachorum statim turba super eum irruit, & sanctissimum corpus deosculando, publicum luctum prior incipit. Aderat inpraesentiarum sanctus Episcopus Amandus, & venerabilis Abbas Florebertus, qui & ipsi cellulam ingressi, cernunt mirabilia Dei in martyrio militis sui. Quid enim viuens spiritus eius egerit, corpus mortuū loquebatur: in quo tota caro ita depasta videbatur, vt pelli adhererent ossa, & circa dentes tantummodò relicta labia. Quis interim non fletet humana cōpassione, aut quis non gauderet spirituali exultatione? Translatum verò funus sacerdotum Christi manibus, multo cum studio ceruicem feretro subijcientibus, media ecclesia beati Petri Apostoli ad pernōctandū locatur. Tota conuenerat vicinia: omne rus, omnes circā ecclesiae ministros & sacerdotes miserant, nec paruo reputabat se frustratum munere, cui non contigisset huic sanctae depositioni interesse. Erat interea illud miserabile, intueri pauperum turbam, tunc verè patre amisso orphanam, vestes & solaria, quae de manibus eius acceperant, ostendere, & totam ecclesiam incōsolabili luctu replere. Apparuit autem felix eius anima in ipsa exitus sui hora longè manenti sanctae virgini Gertrudi, petens vt mitteret linteamina, condendō funeri necessaria. Discite nunc diuites seculi, quorū cadauera putrescunt in serico & gemmis: discite, quod doceatis, & tandē incipite benè contemnere, quod malè amatis. Vos tegit byssus & purpura: pauper pro Christo Bauo, nec in funere habet nisi aliundè petita linteamina. Vos in auro sepulti, extructo sub marmore putrescitis: Bauo in humili loculo vix habet, vbi caput reclinet cum filio hominis. Et ecce versā vice, vos potentes tormenta premunt potenter: illum humilem humilis Deus remunerat clementer. Vos ex prophetica comminatione propter contritionem spiritus vlulatis in interitum: ille ex diuina consolatione ridet & dicit: Ecce homo qui non posuit Deum adiutorem suum. Nobile vestrum paludamentum mutatum est in confusionem & reuerentiam: pauperis sui tristem sacco scidit Deus, & circumdedit latitiā. Locus vester fumigauit, & non est inuentus: eius memoria apud Deum & homines est in benedictionibus.

Apparet anima eius S. Gertrudi.

Luc. 9.
Sap. 6.

Esa. 65.
Psal. 51.

Cap. 24.
Nota quod sepelitur cū lampadibus & cereis.

Gandauum S. Bauonis corpore nobilitatur.

Psal. 147.

for. * Honorio
Cap. 25.

Expletis igitur, quae necessaria erant funeri, cum lampadibus & cereis & psallentium choris, in locū agonis sui, hoc est, in reclusionis cellulā reportatur, ibiq; ex officio sancti Episcopi Amandi iterum sepelitur, non iam ad ieiunandū, sed pane Angelorum satiandum: non ad sitiendū, sed fonte viuo potandū: non ad plorandum, sed Euangelico risu ridendum: ad nullam prorsus huius corruptionis afflictionem sustinendā, sed ad perpetuae consolationis stolam percipiendam. Felix patria, felix pagus, felix praeter ceteris Gandensis procinctus, non, vt olim, idolorū superstitionibus sordidis, & antiquorū tyrannorum vanis monumentis, sed cultu omnipotentis Regis, & protectione huius inuictissimi celestis curiae militis. Gloriosa dicta sunt de te, in cuius sinu requiescit vas electionis & gratiae, vas, quod omnipotens sigulus de communis terrae massa sibi cōposuit ad honorem, & omnibus sanctae Ecclesiae domum inhabitantibus ad vtilitatē. De hoc certè vase filij desolatorū credendo gustauerunt, & adipiscendo fontem salutis biberunt: alienigenae, & Tyrus, & populus Aethiopum vitale hinc hauserunt antidotū: nemo non accepit quod peteret, nisi quem pigra fides ab accipiendo retraheret. Et cum iam terrarum nullus sit angulus, cui sua hinc non fluxerit salus, in valle tua, Ganda, fuit specialius, te irrigat vberius, tibiq; sapit abundantius: quae sola penes te retines, quod in commune toti orbi prodest. Tu scilicet huius salutiferi vasis conseruatix, & miraculorum Dei in eo meruisti fieri penè quotidiana contemplatrix. Tibi * possidius medetur corporum vulnera, & resuscitat animarum funera. Tu conseruādum recepisti, & reconsignabis in die Domini. O vallis, in summi montis sita vertice, & repleta pinguisima Dei vbertate. Non deficiet ex te caelestis frumenti granum, in qua est habitatio latantium: etenim Dominus in te habitabit in finē, & finibus tuis ponet pacem: seras portarū tuarū cōfortabit, & benedicet filiis tuis. Facta est autem huius preciosissimi vasis ab omnipotente artifice post multarū tribulationū excoctiones pijsissima purgatio, & in aeternitatis honorē gloriosa assumptio, Calendarū Octobriū die primo, anno à conuersione sua quadraginta dies minus de tertio, Dominicæ incarnationis sexcentesimo tricesimo primo, Heraclio Romanum Imperium, * Martino vniuersalem administrante Pontificatum.

Præcessere statim ipsam beatæ sepulturae clausulam gloriosa miracula, & ex vase misericordiae propinata sunt pocula, quae non deficiēt in secula, nō ab oculis praesentium, nō à cordibus absentium, tantum cum fide inuocantium. Pauca pono de pluribus, duo

duo tantummodo de innumerabilibus, quæ ad declaranda sancti sui merita, Dei ostendit gratia. Hostilis inuidia, cuius opus semper iniustum, voluntas nunquam bona: inuidia, inquam, quæ foeminam & hominem de paradiso proiecit exulem, nunc quoque hominem cum foemina mulcabat poena misera. Stridor grauis, furor indomabilis, spuma continua, habitudo lachrymabilis, vita fastidiosa, notis & amicis omnibus nimis odiosa. Quid agerent? quod se verterent? Nulla spes, nulla consolatio: qui mederetur huic supplicio, inueniebatur nusquam gentium. solius enim Dei salus est hominum. Sed cum fama vulgante nec miseros lateret de tanti patris funere, opportunè rati auxilium sperare Domini, duris ligatos nexibus, virorū tractos manibus ad hoc diuinum propitiatorium inutiles, vt victimas tamen dirigunt. Orabat nō lingua, sed necessitas: non vox inuocantium, sed poena pereuntium: ignari & sensus, & scientiæ, tormentis suis prouocabant fontem misericordiæ. Subuenit fides populi clamantis, Sancte Bauo subueni: qui viuificasti membra mortua, malè vitantes istos libera. Tracti ad sacrum funus, vt orarent, vixque coacti feretrum vt cōtingerent, (mirabile miraculū) statim fugit dæmoniū, & emūdata vascula, Dei loquuntur magnalia. Clamor in altum tollitur, nomen Domini benedicitur: de cuius munificentiā sanctorū mors est preciosa. Hæc signorū initia, hæc humādum funus sanctitatis eius præciere indicia: idcirco maximè prædicabilia, quia Saluatori nostro (salua pace legentium) quodammodo conuenientia. In Christi enim morte etsi omnium peccatorum generaliter, Eux tamen & Adam facta est ereptio specialiter. In huius funere, licet de Christi munere, facta est liberatio maris & foeminæ. Vtrique per dæmoniū naturæ amisere pontificium: Vtrique per salutaris mortis precium, vitæ recepere beneficium. Seruū autem Domino, creaturam creatori cum respectu comparo. nam verba veritatis vera sint necessè est, quæ ait: Qui in me crediderit, opera quæ ego facio, & ipse faciet. Ille quidem potens, non ex accidenti, sed ex proprio: Bauo potens, non ex proprio, sed ex donante Domino: in quo quia credidit, in eo quoque cuncta potuit. Ac per hoc pedem capiti, membrum compono corpori, & in saluante cuncta Domino, non iniuria seruū prædico. Respectus enim talis est, vt ad substantiam species, ad vniuersale singularitas: quorum alterum præcedit ex conuenienti velut potestate, alterum subest ex consequenti velut necessitate.

Miracula
ad sepulcrū
S. Bauonis.

Solius Dei
& salus ho-
minum.

Dæmonia-
ci duo ad fe-
retri contra-
ctum sanā-
tur.

Iohan. 14.

Multa quidem præter hæc sunt, quæ in hoc suo nobili membro omnipotens non cessat quotidie operari: quæ si deberent per nos omnia annotari, dies antè nos deficeret, antè lassā manus importabili sub fasce succumbere. Pauca tamē aggredi cum vellemus, & modulū nostrum metiremur, illud in causā fuit nē progredere, quod lingua diū tacendo quasi eruginata, & necdum loquendi vsu eliminata, ad quædam alia intendebatur dicenda, in quibus quodā veluti præludio exercitata, tandem per Angelum calculo de altari contingeretur, ac demum ad tam diuinum opus præsumendum circuncideretur. Quod si quis calumniabitur, materiam viribus non aquā nos assumpsisse, nec diū, vt decebat, versasse: licet in prologo satis fecerimus, adhuc tamē id responsum volumus, eloquentiam nos non iactasse, sed Aegyptiorum abominaciones Deo nostro immolasse. Ouem quippè, animal simplex & mundum, quod Aegyptius abominatur edendum, Israëlites Deo suo offert, quoties quis superbam non eructat loquacitatem, sed humilem profiteretur simplicitatem. Id præter ad silentium nostrum vel maxima causā accedit torcular graue, quo præter solitum Ecclesia sancta non modò grauiter premitur, sed importabiliter confringitur: vt necessè fuerit, Iesum pro peccatis nostris dormientem, excitare & dicere: Præceptor, salua nos: perimus. Quis enim siccis oculis pertranseat regna (signum desolationis) inter se diuisa, populorum quasi maris commotiones, lapidū sanctuarij in capite omnium platearum dispersiones? Dispersi sunt heu lapides sanctuarij: quia qui dicebantur Episcopi, confractis & venundatis ouilibus Christi, commissas oues opposuerunt lupis, & in fugam versi sunt, non pastores, sed mercenarij. In exemplum sunt ecclesiæ, manu eorum combusta, altaria sanguine humano cruentata, monachorum examina, pars captiuata, pars proturbata, ius & lex omnia confusa. Et quia quorundam hominum peccata manifesta sunt, præcedentia ad iudicium, cum inebriati fuerint sanguine aliorum, laqueos alterutrum tendunt: inuicem, quod dictu nefas est, Episcopi supplantant & supplantantur, captiuant & captiuantur: vt liquidò pateat, quia suorum met manibus ira Dei desæuiens in reos vlciscitur. Ipsa Romanæ dignitatis virgo præuaticata, abiit retrò, & in diebus nostris fracta sunt mammæ pubertatis eius.

Cap. 26.

Esa. 6.

Quid sit
Deo spirita-
lem offerre
ouem.

Marth. 8.

Quæ sub Hé-
rico 4 tēpo-
ra fuerint,
testatur hi-
storia.
Multi cum
Antipapæ
& Episcopi
schismatici,
De his hic
agitur.

Non

Jerem. 25.
27. & 43.

Non est dux, neque sacerdos, neque locus sacrificij: Hierusalem calcatur à gentibus: quia qui faciat bonū, est nullus. Miseri Israëlita, in quorū comparatione Nabuchodonosor seruus Dei scribitur. Quibus autem inter tot mala vix aut nullo modo viuere licet, quomodò dicere aut scribere aliquid libet? Quod solum restat, sanctos Dei patres & patronos nobis paremus, quorū felici remigio mare huius seculi enauigemus, & qui pro reatu iam mergimur, ex beneficio omnipotentis manūs releuemur, quæ verbo ventos sedare, & tranquillitatē nutu potest imperare. Ad quod obtinendū beatus Bauo medius constituatur. Bauo in corde, Bauo semper sit in ore. Ipse defensor & patronus, ipse apud omnipotentem iudicem intercessor sit continuus: qui me hæc cum deuotione scribentem, te Christianæ intueatur eum fide legentem.

VITA S. REMIGII EPISCOPI, AVTHORE FORTVNATO PRESBYTERO, CUIVS MEMINIT HINCMA-

rus in præfatione ad vitam eius, quam xij. die Ianuarij reperies. Porro illam encomium subsequi debebat eiusdem Hincmari, quod cū eo tempore ad manum non fuerit, & sit lectu dignissimum, subiiciendum post hanc putauimus.

Octobris 1.
ppter eius
translationem.

Montanus
monachus
eius & nari-
uitatem &
nomen præ-
dicat.

Rapitur ad
Episcopatu
annos nat.
viginiduos

Catalogus
virtutu eius

Vitat offen-
sionem &
iaculantiam.



EATI Remigij Antistitis depositio sancta, nobis hodierna die mysticæ festa solennitatis exhibuit, quæ annis singulis cū in se cursus temporum voluitur, nostris desiderijs innouatur. Hic itaque primis ortus natalibus, parentum nobilitate fulgebat. Quem diuina pietas non solum priusquam nasceretur, sed antequam conciperetur, elegit: tantum, vt Montanus quidā monachus, dum leuissimo sopore quiesceret, tertia fuerit admonitione pulsatus, vt matri suæ benedicat Cilinix, quod masculum conceptura esset, veridica relatione prædiceret, & nomen eius vel meritum designaret. Qui ilicò impleuit imperium, & fecundissima genitrici concipiendæ sobolis gaudia nunciauit. Illa verò sicut fidei & credulitatis non apparuit dubia, ita suscepit in partu, quod præscierat in vtero. Haud morosa exitit, haud incerta: felicissimum pignus secura protinus edidit, quod prius corde concepit. In quo assidue venturæ aratis merita dulcis infantia designabat, & quod ante conceptum mater agnouerat, ante tempora iam videbat. Studebat teneros annos morum maturitate vincere, & benevolentiam cordis, charitatis melle condire. Quid plura? Cū secundis successibus certatim sanctæ conuersationis studijs adolecens Domino militaret, & vigesimo secundo anno secundioris meriti sumpisset exordium, in vrbe Rhemensium, omnium generaliter votis ad pontificale culmen raptus fuisse dignoscitur potius, quam electus. In quo statim sic apparuit aptus & deuotus officio, tanquam si quò nouiter ascendebat, iugiter præfuisset.

Fuit itaque in elemosynis largus, in vigilijs sedulus, in oratione deuotus, in charitate perfectus, in humilitate profusus, in doctrina præcipuus, in sermone paratus, in conuersatione sanctissimus. Nunquam inuenit in eo humani generis aduersarius, nec quod fraude deciperet, nec quod simulatione fuscaret. Synceritatē mentis, vultus sui serenitate monstrabat, & pietatem clementissimi cordis, ostendebat in lenitate sermonis. Quidquid ad salutem pertinere posset æternam, non minus implebat beatissimi operis studio, quam sermonis prædicatione docebat. Longum est itaque verbis exequi, nè irrogemus audientibus de nimia prolixitate fastidiū, quanta in eum ornamenta bonorum omnium, quæ sunt vel preciosa, vel maxima, supernæ remunerationis prerogativa contulerit. Studeamus ergò pauca differere, plurima prætere. Nam si tanta virtutum suarum insignia, aut ariditas nostri sermonis posset excolere, aut memoria retinere, prius habere poterit terminum lux hodierna, quam pagina.

Intendebat vir beatus Remigius iactantiā virtutis fugere, in quo non poterat gratia calica latere. Cū verò contigisset eum habere inter domesticos suos secretius conuiuium, & delectaretur in libertate charorum, descendebant ad eum passeres intre-